

ILAMEEJE: Tampere leyÉ—e Afrik Worgoyankooje É—uuÉ—É—e

Soumis par Saajo Bah
14-01-2008

Illamseeje tiiÉ—É—e fyii Simmbaabuwee, Sammbiya e Mosambik. Hedde 21 neÉ—É—o maayii e mum e nder leyÉ—e É—iÉ— Mosambik non to bone É—ee É—uri baÉ—tinde ton, koohooÉ—e leydi ndii jertinii fii caanÉ—i wonÉ—i e heewde É—uri ka woown haani É—on.

ToÉ—o ngoo fuÉ—É—ino gila ka naatirÉ—e lewru Bowte (december) hitaande yawtunde, toÉ—o ngo heewii haa yoolorii koÉ—anÉ— dariiÉ—e e nder nokkuure ndee fof.

Si ko wano Kruwaa Ruus holliri non, haray no hulÉ—ini fota wota nyabbuuli ubbito e nder nokkuure nden, wano kolera e pali (malaariya).

Ko É—uri 1,000 É—eynguureeji, e nder nokkuure inneteende Mashonaland, wonnde ka hakkundeere Simmbabuwe, bone haawniiÉ—e waÉ—ii nde toÉ—ooli É—i saaÆ´i haa yooli koÉ—anÉ—e e jawle dariiÉ—e buy e mayre, wano Dental LeÆ´Æ´i (U non. Kadi guluuje (ujune) koÉ—anÉ—e É—e heÉ—tinaaka ka nder laamorde Harare, lappike e leydi, É—um fof ko sabu toÉ—ooli SimmbaabuwenaÉ—e teÀ´tini fota wonde É—um É—oo baÉ—tinay e ndema (agriculture) kaa e mbaadi kaanundi, waÉ—a ko moÆ´Æ´ataa.

E nder Diiwal Worgowal leydi Sammbiyaa ndii, caangol inneteengol Magoye ngol heewii haa fompil pooli, ngol ilnii koÉ—anÉ—e, gese e kadi ngol egginii hedde 1,000 neÉ—É—o e nokkuuje maÉ—É—e, e wiide IRIN News.

“Nde men yiirunoo no toÉ—o ngoo fewndori nih, kadi no gasa ngo É—urtay tun bonde É—oo e ndunngu nguu gasde, men tawi yo men É—urtu heblanaade bone É—ee.” Ko É—um Lukas Comera yewti, Jaagaro Yiilo Leydi wonande Mosambik wi’i Sammbesiwol, Pungewol, Buusiwol e Saawewol, É—i fow É—i fompil pooli, heewi haa É—urtii, kadi muraadu nduu no É—urta nyannde fof hulÉ—inaade ngam uddo (Dam) hooloraango ngoo, inneteengoo Kahooraa Basa mahaango ka Sammbesiwol, men tawno ko maa ngo udditane ndiyam É—uuÉ—É—am É—urtuÉ—am ka woownoo É—on few. Lukas É—eydi 13,000 neÉ—É—o egginaama e nokkuuje hulÉ—iniÉ—e É—ee, É—e naÉ—iraama e nokkuuje toowÉ—e, maa e nyiiÉ—irÉ—e laamu Wi’aama non wonde toÉ—o teddongo ngoo e nder gaalal (region) ngal ko ko jogondiri e nguli aduna É—in kam e waylaare weeyo ngoo, huunde nde annduÉ—aa ko ko woni e baÉ—tinde e winndere ndee fow.

E nder Mosambik, hedde 50,000 neÉ—É—o egginaama e nokkuje hulÉ—iniÉ—e É—ee, woÉ—É—e Æ´awoyii ka É—uri towude to maÉ—É—e. No É—e waalorta non kan hiÉ—e waawi moÆ´Æ´inande hoore maÉ—É—e É—um É—on, kono si nyaamduuji waawaa hew ko É—um wi’etee “sukkali yaylu”. Ko É—uri yimÉ—e sappo no anndaa maayii, hara ko yi’aaka kon tawaaka. Leydi Mosambik ko helikopter gooto mari fii wallitagol, elle laaÉ—e kadi ndi É—uuÉ—iraaka.

Mosambik addanaama ballal henyoraangal wallitagol, sennditugol nyaameteji É—in no jokkaa, hella ka ilamseeje É—ee egginiri yimÉ—e É—ee ton, ko É—e yimÉ—e guluuje.

Laana woota hewtii ka jipporde (port) Beyra, ka addorii 3,000 ton nyaamduuji, É—um no yona nyammingol hedde 250,000 neÉ—É—o, fii lewru wooturu. NjuÉ—É—udi Nyamdu Winndere (WFP), goomu UN toppitiingu fii ko yowitii e É—um kon, accidaama sennditugol ngol. Ko É—uri saÉ—tude non ko hewtoygol yimÉ—e tampuÉ—e goo na toon e nokkuuje woÉ—É—uÉ—e, yahrotoÉ—e. Illamseeje É—ee tampinii hay leydi Malawi. Haa jooni le toÉ—o ngoo heltaali, ngam ndunngu nguu gasaali tawo. Ballal arngal ngal ko feccere ko fotnoo waÉ—eede kon nih, É—ay tampuÉ—e heewÉ—e heÉ—aali hay fus tawo, wurin É—e humpitaaki, bonema AI woÉ—É—itagol nokkuure ka É—e woniri ton e saÉ—tugol yahde toon. Haa jooni hiÉ—e fadii, njebbilii…

KuÉ—ol Saajo Bah… (www.pulaagu.com)